

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 566)

Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu Tasarısı ve Anayasa ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/790)

T.C.

Başbakanlık

15.12.2000

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-135/6361

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 14.12.2000 tarihinde kararlaştırılan "Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Bilindiği gibi, Hükümet Programında, kamu yönetiminde ve kamu hizmetlerinde adaletli bir yönetim anlayışının benimseneceği ve aynı işi yapan personel arasındaki ücret farklılıklarının giderileceği; bu amaçla yapılacak düzenlemelerde iş, görev ve sorumluluk esasına göre "eşit işe eşit ücret" ilkesinin uygulanacağı belirtilmektedir.

Kamu hizmetlerinde etkinliğin artırılması ve kamu kesiminde ücret adaletinin sağlanması amacıyla yürütülen çalışmaların tamamlanmasına kadar, kamu personelinin hakları arasındaki dengesizliklerin giderilmesi için bazı ivedi düzenlemelerin yapılmasında da zorunluluk bulunmaktadır.

Bu gereksinimin karşılanması amacıyla, kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan memurlarla diğer kamu görevlilerinin idari, mali ve sosyal haklarına ilişkin olarak 657, 926, 2802 ve 2914 sayılı kanunlarla 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla ve diğer kanun ve kanun hükmünde kararname ile diğer kamu görevlilerinin idari, mali ve sosyal haklarına ilişkin hükümlerinde değişiklikler ve yeni düzenlemeler yapılması ihtiyacı duyulmaktadır.

Ancak, özellikle TBMM'nin yoğun gündemi dikkate alındığında, birden fazla yasa değişikliğini gerektiren söz konusu düzenlemelerin ivedi olarak yürürlüğe konulması çok güç görünmektedir. Halen TBMM Genel Kurulu ile komisyonlarında görüşülmeyi bekleyen kanun tasarısı ve teklifi sayısı dikkate alındığında, kanun hükmünde kararname çıkarma yoluna başvurulmasının kaçınılmaz olduğu da ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, ivedi olarak yapılması gereken bazı düzenlemelerin kanun hükmünde kararname çıkarılması yoluyla gerçekleştirilmesinde zorunluluk bulunmaktadır.

Tasarıyla, kanun hükmünde kararname çıkarma süresi de üç ayla sınırlanmakta ve Anayasa Mahkemesince belirlenen ölçütlere uygun olarak kısa bir süre içinde ve sınırlı bir konuda kanun hükmünde kararname çıkarılması öngörülmektedir.

Tasarı, daha önce hakkında Anayasaya aykırılığı ileri sürülerek iptal davası açılan ve Anayasa Mahkemesince iptal istemi reddedilen 12.3.1986 tarihli ve 3268 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu gözönünde bulundurularak hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Kanunun amacını ve kapsamını belirleyen bu maddede, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak, kamu hizmetlerinin düzenli ve hızlı bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla bunların idarî, malî ve sosyal hakları arasındaki adaletsizlikleri gidermek üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verildiği belirtilmekte ve bu Kanuna göre çıkarılacak kanun hükmünde kararnamelerin, memurlarla diğer kamu görevlilerinin idarî, malî ve sosyal haklarına ilişkin olarak 657, 926, 2802 ve 2914 sayılı kanunlarla 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede ve diğer kanunlarla kanun hükmünde kararnamelerin memurlar ile diğer kamu görevlilerinin idarî, malî ve sosyal haklarına ilişkin hükümlerinde yapılacak değişiklik ve yeni düzenlemeleri kapsadığı ifade edilmektedir.

Madde 2. — Bu madde ile, kanun hükmünde kararnamelerin hazırlanması sırasında gözönünde bulundurulacak ilkeler belirlenmektedir.

Ayrıca, Bakanlar Kuruluna verilen yetkinin süresinin üç ay olduğu ve yetki süresi içinde Bakanlar Kurulunun birden fazla kanun hükmünde kararname çıkarabileceği açıklanmaktadır.

Madde 3. — Yürürlük maddesidir.

Madde 4. — Yürütme maddesidir.

Anayasa Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa Komisyonu

Esas No. : 1/790

Karar No. : 5

18.12.2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlıkça, 15.12.2000 tarihinde esas komisyon olarak Plan ve Bütçe; tali komisyon olarak Anayasa Komisyonuna gönderilen "Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu Tasarısı (1/790)" Komisyonumuzun 18.12.2000 tarihli toplantısında Devlet Bakanı Sayın Hasan Gemici ve Başbakanlık temsilcilerinin katılımlarıyla görüşülmüştür.

Tasarı ile; kamu hizmetlerinde etkinliğin artırılması ve ücret adaletinin sağlanması amacıyla Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmekte; yetki süresi üç ay olarak tespit edilmekte, kanun hükmünde kararnamelerin hazırlanmasında göz önünde bulundurulacak ilkeler belirlenmektedir. Tasarının daha önce Anayasaya aykırılığı ileri sürülerek iptal davası açılan ve Anayasa Mahkemesince bu istemin reddedildiği 12.3.1986 tarihli ve 3268 sayılı "Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu" göz önünde bulundurulmak suretiyle hazırlandığına gerekçede yer verilmektedir.

Devlet Bakanı Sayın Hasan Gemici Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin oldukça yoğun bir programı olduğunu, bu nedenle Hükümet programında belirlenen hedeflere ulaşmayı sağlayıcı düzenlemeleri bir an önce çıkarabilmek için kanun hükmünde kararname çıkarma yoluna başvurunun zorunlu hale geldiğini ifade etmiştir. Bu hedefler arasında kamu yönetiminde ve kamu hizmetlerinde adaletli bir yönetim anlayışının benimsenerek, personel arasındaki ücret farklılıklarının giderilmesi de bulunmaktadır. Bu dengesizliğin giderilmesi ve ücret adaletinin sağlanması için ivedi bazı düzenlemelerin yapılabilmesi zorunludur. Bu tasarı Anayasanın kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermeyi düzenleyen 91 inci maddesinde belirlenen esaslar doğrultusunda hazırlanmıştır. Önemli, ivedi ve zorunlu durumlarda Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilebileceği Anayasa Mahkemesinin çeşitli kararlarında da yer alan bir husustur.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde,

- Kamuda 1 900 000 memur, 200 000 sözleşmeli personel ve 600 000 işçi çalıştığı,
  - Amacın kamu çalışanları arasındaki ücret dengesizliklerinin giderilmesi olduğu ve bu amacı sağlayıcı düzenlemelerin kararnamelerle getirileceği,
  - Tasarının Anayasaya aykırılık yönünden incelenmesi gerektiği, yerindelik incelenmesinin doğru olmayacağı,
  - Kanun hükmünde kararnamelerle ilgili Anayasada reform yapılması gerektiği,
  - Anayasa Mahkemesi kararlarında getirilen ivedilik, zorunluluk gibi kriterlerin kararlarda tanımlandığı ve geniş kapsamlı olduğu,
  - Yetki istenen alan oldukça geniş kapsamlı olduğu için böyle bir yetkinin verilmesinin mümkün olmayacağı, Anayasada kamuya girişle ilgili bölümün kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilemeyecek bölümde olduğu, Tasarıyla öngörülen alanın iptal edilen 4588 sayılı Kanunun alanından daha geniş olduğu, oysa yetki kanununun alanının belli olması gerektiği,
  - Kamu personelinin durumunun üç ay içinde düzeltilmesinin mümkün olmayacağı,
- İfade edilmiştir.

İncelenmekte olan Tasarının Anayasanın 91 inci maddesinde belirtilen amaç, kapsam, ilkeler, kullanma süresi ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp, çıkarılmayacağı hususlarını içerdiği ve Anayasaya aykırılık içermediğine dikkat çekilmiştir. Kamu kesiminde ücrette adaletsizliği gidermek önemli, zorunlu ve ivedidir.

Tasarı ile ilgili çalışmaların ertelenmesi yolundaki öneri Komisyonumuzca oy çokluğu ile reddedilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasından sonra Komisyon Başkanlığına verilen bir önerge ile Anayasa Komisyonunun tali komisyon olması sebebiyle Tasarının maddelerine geçilmeyerek Anayasaya aykırılık yönünden incelenmesi ve sonuçlandırılması önerilmiştir.

Bu önerge Komisyonumuzca oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Bu çerçevede maddelere geçilmemesi, Tasarının Anayasaya uygun olup olmadığı oya sunulmuş ve yapılan oylama sonucunda Tasarının Anayasaya aykırı olmadığına oy çokluğu ile karar verilmiştir.

Raporumuz havalesi gereği esas komisyon olan Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Turhan Tayan</i>	<i>N. Kemal Atahan</i>	<i>Mehmet Nacar</i>
Bursa	Hatay	Kilis
Kâtip	Üye	Üye
<i>E. Cenap Gülpinar</i>	<i>Ahmet İyimaya</i>	<i>Cemil Çiçek</i>
Şanlıurfa	Amasya	Ankara
	(Muhalifim)	(Muhalifim)
Üye	Üye	Üye
<i>H. Tayfun İçli</i>	<i>Salih Çelen</i>	<i>Şaban Kardeş</i>
Ankara	Antalya	Bayburt
	(Muhalifim)	
Üye	Üye	Üye
<i>İsmail Alptekin</i>	<i>Ayvaz Gökdemir</i>	<i>Edip Özgenç</i>
Bolu	Erzurum	İçel
(Muhalifim)	(Muhalifim)	
Üye	Üye	Üye
<i>Cahit Tekelioğlu</i>	<i>Osman Kılıç</i>	<i>Necdet Saruhan</i>
İçel	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Nevzat Yalçıntaş</i>	<i>Işın Çelebi</i>	<i>Rahmi Sezgin</i>
İstanbul	İzmir	İzmir
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Kamalak</i>	<i>İsmail Çevik</i>	<i>Mehmet Kundakçı</i>
Kahramanmaraş	Nevşehir	Osmaniye
(Muhalif)		
Üye	Üye	
<i>Şeref Malkoç</i>	<i>Ali Naci Tuncer</i>	
Trabzon	Trabzon	
(Muhalifim)	(Muhalifim)	

KARŞI OY GÖRÜŞÜ

Çoğunluğun benimsediği tasarı ve rapor, Anayasamıza ve Yüksek Mahkemenin yerleşik iç-tihadına, açıkça aykırıdır.

1. Tasarının düzenleme alanı, “geniş kapsamlı, sınırsız ve belirsizdir.” (Tasarı, Mad. 1/a-h) Genel anlamda, “Kamu Personel Rejiminde Reform”u içeren bir geniş konuda yürütme organına yetki devredilemez (Anayasa Madde 7, 87, 91).

2. Düzenlemeye konu kılınan “İdarî Hak” kavramı, yasak alanda düzenleme yetkisini devretmektedir ki, bu mümkün olmaz (Anayasa 91. c.2):

a) “İdarî Hak kavramının yanlışlığı bir yana” giriş, -disiplin, -çıkarma gibi statüyle ilgisi belirgindir.

b) Anayasanın 38/8 c.1 ve 70 hükümleriyle doğrudan alakalı olan bu sahada, yürütme organına yasa gücünde kural koyma yetkisi verilemez (Anayasa Mad. 91/c.2).

3. Gerekçede atf yapılan 6.1.1987 t, 1/15-E/K sayılı Anayasa Mahkemesi kararından sonra, kriterlere tanınlar getirilmiş ve bu karar, pozitif hukuk yönünden atf niteliğini büyük ölçüde yitirmiştir. Konudaki en son kararında Yüksek Mahkeme, “niteliği itibarıyla uzun süreli ve çok yönlü çalışmayı gerektiren düzenlemeler ivedi ve zorunlu olarak nitelenemez” sonucuna ulaşmıştır. Tasarının “1/a-f” bentlerindeki sorunları üç ayda çözecek bir mucizevi hükümet nerede? Komisyonun bu kriter farklılaşmasını gözardı eden tutumu, kuşkusuz anayasa duyarlılığıyla bağdaştırılmaz. (Bkz. Bu karşı oy, no. : 4’teki Yüksek Mahkeme Kararı)

4. Yetki yasasının gizlenmeye çalışılan açık amacı, “Meclis Tatilde iken Yaşatılan Memur Kararnamesi Krizini Yeniden Üretmek ve Yaşatmaktır.” Bu amaç, Anayasa Mahkemesinin 5.10.2000 tarih, 27/45-E/K sayılı kararını etkisiz kılma hedefi ile de örtüşmektedir. (Anayasa Madde 153, 2, 7, 87, 91) Kamusal alan düzenlemesini tamamlayamamış ve 19 asır devlet formatlarına teslim olmuş siyasetin, bu katılık içinde yabancılaşması kaçınılmaz bir kaderdir.

5. Kamu görevlilerine tanınacak sosyal ve malî hakların her türfütüsünün yanındayız. Ancak bu alandaki yaşamsal düzenleme, anayasamıza uygun kural çıkarma sınırını aşmanın sebebi olamaz (Anayasa Mad. 11/2). “Haklar tanıyacağız” perdesinin arkasına, hukukun üstünlüğüne son verecek mekanizmaların saklanması onay verilemez. Bu anlamda tasarıdaki “idarî” teriminin çıkarılması, kapsam genişliği ve ivedilik-zorunluluk-önem ölçütleri dışındaki aykırılıkları gidericidir.

Ahmet İyimaya

Amasya

Ali Naci Tuncer

Trabzon

Ayvaz Gökdemir

Erzurum

Salih Çelen

Antalya

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

18.12.2000

Esas No. : 1/790

Karar No. : 10

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca 15.12.2000 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte tali komisyon olarak Anayasa Komisyonuna, esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen "Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu Tasarısı" Komisyonumuzun 18.12.2000 tarihinde yapmış olduğu 18 inci birleşimde, Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Hasan Gemici, Başbakanlık, Maliye Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi kamu personeli arasındaki ücret dağılımındaki dengesizliklerin giderilmesine, kamu hizmetlerinde etkinliğin artırılarak, kamu kesiminde ücret adaletinin sağlanmasına ihtiyaç olduğu değişik platformlarda sık sık vurgulanmaktadır.

Söz konusu sorunların çözüme kavuşması için oldukça kapsamlı düzenlemeler yapılmasına ihtiyaç olduğu, bu çalışmaların da uzun zaman alacağı aşikârdır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin yoğun gündemi dikkate alındığında, ivedi olarak yapılması gereken bazı düzenlemelerin kanun hükmünde kararname çıkarılması yoluyla gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde; memurlar ve kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak, kamu hizmetlerinin, düzenli ve hızlı bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla; memurlarla diğer kamu görevlilerinin idari, mali ve sosyal hakları arasındaki adaletsizliği gidermek üzere, yeni düzenlemelerde bulunmak amacıyla Bakanlar Kuruluna üç ay süre ile birden fazla Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisinin verilmesinin amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Devlet Bakanı Hasan Gemici tarafından Komisyonumuzda Tasarı ile ilgili olarak yapılan açıklamalarda;

– Hükümet Programında; kamu yönetiminde güven ve verimliliğin sağlanması için yeniden yapılandırılmaya ihtiyaç duyulduğu, aynı işi yapan personel arasındaki ücret farklılıklarının giderilmesinin gerektiği, bu amaçla yapılacak düzenlemelerde "eşit işe eşit ücret" ilkesinin uygulanacağı,

– Kamu personeli arasındaki ücret dengesizliğinin giderilmesi için uzun zaman gerektiren yasal düzenlemelerin, ağır çalışma yükü altında bulunan Türkiye Büyük Millet Meclisince kısa sürede gerçekleştirilmesinin güç olduğu,

– Hükümetin bugüne kadar kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisini, son derece sınırlı alanlarda ve Anayasa Mahkemesi kararlarıyla getirilen ölçütlere sadık kalarak kullandığı,

– Tasarının, Anayasa Mahkemesince 6.1.1987 tarihli ve E:1986/15, K:1987/1 sayılı Kararıyla iptal istemi reddedilen 12.3.1986 tarih ve 3268 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanununun gözönünde bulundurulması suretiyle hazırlandığı,

– Kamu kesiminde işçi-memur ve memur-memur arasında ücret farklılıkları olduğu,

– Tasarı ile kamu görevlilerinin ücretlerinde herhangi bir kesintiye yol açacak düzenlemelere gidilemeyeceği,

ifade edilmiştir.

Komisyonomuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

– Tali Komisyon olan Anayasa Komisyonunun 18.12.2000 tarihli toplantısında, Tasarının Anayasaya aykırılık yönünden yapılan incelemesinde, Anayasaya aykırı olmadığına oy çokluğu ile karar verildiği,

– Kanun Hükmünde Kararnamelerin belirli durumlarda ve belirli konularda çıkarılması gerektiği, oysa, yetki istenen alanın oldukça geniş kapsamlı olduğu, özellikle, “idarî haklar” kavramının geniş bir kapsam ihtiva ettiği,

– Kamu Personeli arasındaki ücret dengesizliğinin olağanüstü boyutlara ulaştığı, bu durumun kamu personeli arasında huzursuzluğa yol açtığı, yapılan işin niteliği, öğrenim durumu gibi kıstaslara göre ücret rejiminin yeniden düzenlenmesinin kamu yönetiminde verimliliğin artmasına yardımcı olacağı,

şeklindeki görüş ve eleştirileri takiben Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

– Hükümetin, bugüne kadar kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisini, son derece sınırlı alanlarda Anayasa Mahkemesi kararlarında yer alan önemli, zorunlu ve ivedi durumlarda aldığı,

– Kamu görevilerine ilişkin düzenlemelerde idarî, malî ve sosyal hakların bir bütün olarak değerlendirilmesinin gerektiği,

ifade edilmiştir.

Tümü üzerindeki görüşmeleri müteakip Tasarı ve gerekçesi Komisyonomuzca da benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının;

– “Amaç ve kapsam” başlıklı 1 inci maddesi, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği Teşkilâtlarının yürütme yetkilerinin Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına ait olması nedeniyle, “kamu kurum ve kuruluşlarında” ibaresinden sonra gelmek üzere, söz konusu teşkilâtların, Tasarının kapsamı dışındaki tutulmasına ilişkin bir hüküm ilave edilmesi suretiyle,

– “İlkeler ve yetki süresi” başlıklı 2 nci maddesi ile Yürürlük ve Yürütmeye ilişkin 3 üncü ve 4 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Metin Şahin</i>	<i>Hayrettin Özdemir</i>	<i>Nihat Gökbulut</i>
Antalya	Ankara	Kırıkkale
Kâtip	Üye	Üye
<i>Cafer Tufan Yazıcıoğlu</i>	<i>Gaffar Yakın</i>	<i>M. Zeki Sezer</i>
Bartın	Afyon	Ankara

Üye <i>Cengiz Aydoğan</i> Antalya	Üye <i>M. Güven Karahan</i> Balıkesir	Üye <i>Hüseyin Arabacı</i> Bilecik
Üye <i>Necati Yönder</i> Bingöl	Üye <i>Zeki Ergezen</i> Bitlis	Üye <i>Hayati Korkmaz</i> Bursa
(Muhalefet şerhim eklidir)	(Muhalefet şerhi eklidir)	
Üye <i>Oğuz Tezmen</i> Bursa	Üye <i>Hakkı Duran</i> Çankırı	Üye <i>Hüseyin Karagöz</i> Çankırı
(Muhalefet şerhim eklidir)		(Muhalefet şerhi eklidir)
Üye <i>Aslan Polat</i> Erzurum	Üye <i>Mehmet Sadri Yıldırım</i> Eskişehir	Üye <i>Metin Kalkan</i> Hatay
(Muhalefet şerhim eklidir)	(Muhalefet şerhim eklidir)	(Muhalefet şerhim eklidir)
Üye <i>Mehmet Döner</i> Hatay	Üye <i>Masum Türker</i> İstanbul	Üye <i>Nesrin Nas</i> İstanbul
(Muhalefet şerhim eklidir)		
Üye <i>Hasan Çalış</i> Karaman	Üye <i>Arslan Aydar</i> Kars	Üye <i>Mehmet Serdaroğlu</i> Kastamonu
Üye <i>Necdet Tekin</i> Kırklareli	Üye <i>Kemal Köse</i> Kocaeli	Üye <i>Ahmet Derin</i> Kütahya
		(Muhalefet şerhim eklidir)
Üye <i>Süleyman Çelebi</i> Mardin	Üye <i>Metin Ergun</i> Muğla	Üye <i>Ş. Ramis Savaş</i> Sakarya
Üye <i>Cevat Ayhan</i> Sakarya	Üye <i>Mehmet Çakar</i> Samsun	Üye <i>Kemal Kabataş</i> Samsun
(Muhalefet şerhim eklidir)		(Muhalefet şerhim eklidir)
Üye <i>Lütfi Ceylan</i> Tokat	Üye <i>Bekir Gündoğan</i> Tunceli	Üye <i>Evlîya Parlak</i> Hakkâri

KARŞI OY GÖRÜŞÜ

Çoğunluğun benimsediği tasarı ve rapor, Anayasamıza ve Yüksek Mahkemenin yerleşik iç-tihadına, açıkça aykırıdır.

1. Tasarının düzenleme alanı, “geniş kapsamlı, sınırsız ve belirsizdir.” (Tasarı, Mad. 1/a-h) Genel anlamda, “Kamu Personel Rejiminde Reform”u içeren bir geniş konuda yürütme organına yetki devredilemez (Anayasa Madde 7, 87, 91).

2. Düzenlemeye konu kılınan “İdari Hak” kavramı, yasadakı alanda düzenleme yetkisini devretmektedir ki, bu mümkün olamaz (Anayasa 91. c.2):

a) “İdari Hak kavramının yanlışlığı bir yana” giriş, -disiplin, -çıkarma gibi statüyle ilgisi belirgindir.

b) Anayasanın 38/8 c.1 ve 70 hükümleriyle doğrudan alakalı olan bu sahada, yürütme organına yasa gücünde kural koyma yetkisi verilemez (Anayasa Mad. 91/c.2).

3. Gereğince atıf yapılan 6.1.1987 t, 1/15-E/K sayılı Anayasa Mahkemesi kararından sonra, kriterlere tanınlar getirilmiş ve bu karar, pozitif hukuk yönünden atıf niteliğini büyük ölçüde yitirmişir. Konudaki en son kararında Yüksek Mahkeme, “niteliği itibariyle uzun süreli ve çok yönlü çalışmayı gerektiren düzenlemeler ivedi ve zorunlu olarak nitelenemez” sonucuna ulaşmıştır. Tasarının “1/a-f” bentlerindeki sorunları üç ayda çözecek bir mucizevi hükümet nerede? Komisyonun bu kriter farklılaşmasını gözardı eden tutumu, kuşkusuz anayasa duyarlılığıyla bağdaştırılmaz. (Bkz. Bu karşı oy, no. : 4’teki Yüksek Mahkeme Kararı)

4. Yetki yasasının gizlenmeye çalışılan açık amacı, “Meclis Tatilde iken Yaşatılan Memur Kararnamesi Krizini Yeniden Üretmek ve Yaşatmaktadır.” Bu amaç, Anayasa Mahkemesinin 5.10.2000 tarih, 27/45-E/K sayılı kararını etkisiz kılma hedefi ile de örtüşmektedir. (Anayasa Madde 153, 2, 7, 87, 91) Kamusal alan düzenlemesini tamamlayamamış ve 19 asır devlet formatlarına teslim olmuş siyasetin, bu katılık içinde yabancılaşması kaçınılmaz bir kadedir.

5. Kamu görevlilerine tanınacak sosyal ve mali hakların her türlü üstünün yanındayız. Ancak bu alandaki yaşamsal düzenleme, anayasamıza uygun kural çıkarma sınırını aşmanın sebebi olamaz (Anayasa Mad. 11/2). “Haklar tanıyacağız” perdesinin arkasına, hukukun üstünlüğüne son verecek mekanizmaların saklanması onay verilemez. Bu anlamda tasarıdaki “idarî” teriminin çıkarılması, kapsam genişliği ve ivedilik-zorunluluk-önem ölçütleri dışındaki aykırılıkları gidericidir.

Mehmet Dönen

Oğuz Tezmen

M. Sadri Yıldırım

Hatay

Bursa

Eskişehir

Kemal Kabataş

Necati Yönder

Samsun

Bingöl

MUHALEFET ŞERHİ

1. Anayasa Mahkemesince iptal edilen bir yasa, iptal gerekçeleri dikkate alınmadan tekrar komisyona getirilerek çıkarılmak istenmektedir.

2. Anayasamızın 91 inci Maddesi KHK çıkarma yetkisini düzenlemiş olup, Anayasanın II nci kısım 1 ve 2 nci bölümlerinde yer alan temel haklar ile kişi hakları ve ödevleriyle 4 üncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevler konusunda KHK çıkarılmamaz hükmü getirilmiştir. Yetki kanunları

amaç, kapsam, ilkeler, kullanma süresi ve bu sürede birden fazla kararname çıkarıp, çıkarmayacağı gösterilir denmesine rağmen, kapsam ve ilkeler belirlenmeden, sınırları çizilmeden, İdari, Mali ve Sosyal Haklarına ilişkin değişiklik için yetki verilmesi, Anayasaya aykırılığı gündeme getireceği kaçınılmazdır.

3. 23.6.2000 tarihli KHK yetkisi Meclisten istenirken, talep edilen yetkinin iyileştirme yerine memur kıyımı ile ilgili hukukî olmayan düzenleme yapılma girişimleri güvensizlik doğurmuştur.

4. Kamu görevlilerinin özlük haklarının nasıl tanzim edileceği, Anayasanın 128 inci Maddesinde belirlenmiş ve kanunla belirlenmesini amirdir. Bu açıdan da yetki yasası 128 inci Maddeye aykırıdır.

5. Hükümet, getirdiği bu tasarıda Memurların Mali, Ekonomik ve Sosyal haklarını iyileştirmede samimi olsaydı, 2001 yılı bütçesinde ödenek ayırması gerekirdi. Kime, ne kadar ücret vereceğini açıkça belirlemesi de mümkün idi.

Bu açılardan muhalif olduğumuzu arz ederiz.

18.12.2000

S. Metin Kalkan

Zeki Ergezen

Ahmet Derin

Hatay

Bitlis

Kütahya

Hüseyin Karagöz

Cevat Ayhan

Aslan Polat

Çankırı

Sakarya

Erzurum

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

MEMURLAR VE DİĞER KAMU GÖREVLİLERİ HAKKINDAKİ BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YETKİ KANUNU TASARISI

Amaç ve kapsam

MADDE 1. — Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak ve kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini temin etmek amacıyla bunların idarî, malî ve sosyal hakları arasındaki adaletsizlikleri gidermek üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir.

Bu Kanuna göre çıkarılacak kanun hükmünde kararname, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan memurlarla diğer kamu görevlilerinin idarî, malî ve sosyal haklarına ilişkin olarak;

- a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda,
- b) 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda,
- c) 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununda,
- d) 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanununda,
- e) 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname,

f) Diğer kanun ve kanun hükmünde kararname, memurlar ile diğer kamu görevlilerinin idarî, malî ve sosyal haklarına ilişkin hükümlerinde,

Yapılacak değişiklik ve yeni düzenlemeleri kapsar.

İlkeler ve yetki süresi

MADDE 2. — Bakanlar Kurulu 1 inci maddede ile verilen yetkiyi kullanırken kamu hizmetlerinin verimli ve etkin bir şekilde yürütülmesini; ülkenin ekonomik ve sosyal durumunu

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

MEMURLAR VE DİĞER KAMU GÖREVLİLERİ HAKKINDAKİ BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YETKİ KANUNU TASARISI

Amaç ve kapsam

MADDE 1. — Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak ve kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini temin etmek amacıyla bunların idarî, malî ve sosyal hakları arasındaki adaletsizlikleri gidermek üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir.

Bu Kanuna göre çıkarılacak kanun hükmünde kararname, kamu kurum ve kuruluşlarında (Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği Teşkilât Kanunları ile diğer kanun ve kanun hükmünde kararname, bu Teşkilâtlarla ilgili hükümleri hariç) çalışan memurlarla diğer kamu görevlilerinin idarî, malî ve sosyal haklarına ilişkin olarak;

- a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda,
- b) 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda,
- c) 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununda,
- d) 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununda,
- e) 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname,

f) Diğer kanun ve kanun hükmünde kararname, memurlar ile diğer kamu görevlilerinin idarî, malî, ve sosyal haklarına ilişkin hükümlerinde,

yapılacak değişiklik ve yeni düzenlemeleri kapsar.

İlkeler ve yetki süresi

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

dikkate alarak, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin idari, malî ve sosyal haklarında hizmetin özellik ve gereklerine uygun olarak adaletsizlikleri giderecek düzenlemeler yapılmasını gözüönünde bulundurur.

Bu Kanunla Bakanlar Kuruluna verilen yetki, Kanunun yayımından itibaren üç ay süre ile geçerlidir. Bu süre içinde Bakanlar Kurulu birden fazla kanun hükmünde kararname çıkarabilir.

Yürürlük

MADDE 3. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 4. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Yürürlük

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 4. — Tasarının 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bülent Ecevit

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

D. Bahçeli

Devlet Bakanı

R. Önal

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. S. Gürel

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

H. Gemici

Devlet Bakanı V.

H. Gemici

Millî Savunma Bakanı

S. Çakmakoglu

Maliye Bakanı

S. Oral

Sağlık Bakanı

Doç. Dr. O. Durmuş

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Y. Okuyan

Kültür Bakanı

M. İ. Talay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. H. Özkan

Devlet Bakanı

Prof. Dr. T. Toskay

Devlet Bakanı

F. Bal

Devlet Bakanı

Prof. Dr. R. Mirzaoglu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. Üşenmez

Devlet Bakanı

Prof. Dr. A. Çay

İçişleri Bakanı

S. Tantan

Millî Eğitim Bakanı

M. Bostancıoglu

Ulaştırma Bakanı

Prof. Dr. E. Öksüz

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. K. Tanrikulu

Turizm Bakanı V.

Y. Okuyan

Çevre Bakanı

F. Aytekin

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

M. Keçeciler

Devlet Bakanı

Y. Yalova

Devlet Bakanı V.

M. Keçeciler

Devlet Bakanı

E. S. Gaydalı

Adalet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Dışişleri Bakanı V.

Prof. Dr. Ş. S. Gürel

Bayındırlık ve İskân Bakanı

K. Aydın

Tarım ve Köyişleri Bakanı

Prof. Dr. H. Y. Gökalp

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. C. Ersümer

Orman Bakanı

Prof. Dr. N. Çağan